

Kommunereformen

Dialogmøte nr 1 den 25.april 2016

Forsand, Gjesdal og Sandnes kommuner

Tema : Kommunen som samfunnsutvikler

Felles arbeidsgruppe

v/ Sidsel Haugen

seniorrådgiver rådmannens stab, Sandnes kommune

Statlige mål

4 mål for reformen

- Styrke lokaldemokratiet og gi større kommuner flere oppgaver
- Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
- Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- **Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling**

6 begrunnelser for å igangsette reformen

- Befolkningsutviklingen
- Sentralisering
- Manglende samsvar mellom administrative og funksjonelle inndelinger
- Mange og viktige oppgaver stiller økte krav til kommunene
- Økt krav til kapasitet og kompetanse
- Utfordringer for lokaldemokratiet

Kommunene har:
Sentral rolle i å løse
viktige
samfunnsutfordringer

Kommunene må bli:
I stand til å håndtere
nye velferdsreformer

Kommunens roller:

- Tjenesteyter
- Myndighetsutøver
- Samfunnsutvikler
- Lokaldemokratisk arena

Statlige rammer og føringer

KOMMUNENS 4 ROLLER : OMHANDLER BL.A:		KRITERIENE
Tjenesteyting :	<ul style="list-style-type: none"> - Kvalitet i tjenestene, - effektiv bruk av samfunnets ressurser og - likeverdighet 	<ul style="list-style-type: none"> • Tilstrekkelig kapasitet • Relevant kompetanse • Effektiv tjenesteproduksjon • Økonomisk soliditet • Valgfrihet
Myndighetsutøvelse :	<ul style="list-style-type: none"> - Rettsikkerhet 	<ul style="list-style-type: none"> • Tilstrekkelig kapasitet • Relevant kompetanse • Tilstrekkelig distanse
Samfunnsutvikling :	<ul style="list-style-type: none"> - Helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima- og miljøhensyn. - Tilrettelegge for positiv utvikling i lokal- og storsamfunn 	<ul style="list-style-type: none"> • Funksjonelle samfunnsutviklingsområder • Tilstrekkelig kapasitet • Relevant kompetanse
Demokratisk arena :	<ul style="list-style-type: none"> - Betydningsfulle oppgaver og rammestyring, - levende lokalt folkestyre og - aktiv lokal politisk arena 	<ul style="list-style-type: none"> • Høy politisk deltakelse • Lokal politisk styring • Lokal identitet

Effektiv tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse

Oppgavemeldingen

- Generalistkommunesystemet er hovedmodellen, oppgaver overføres
- Økonomisk og juridisk rammestyring er hovedprinsippet
- Absolutt krav til innbyggertall 15.000 – 20.000, **utgår**
- Modell 3 med oppgavedifferensiering, **utgår**

Overføring av oppgaver **til de største** kommunene **forutsetter** ;

både at kommunen utgjør et geografisk funksjonelt område

og at områdene utenfor storkommunen håndteres på likeverdig måte

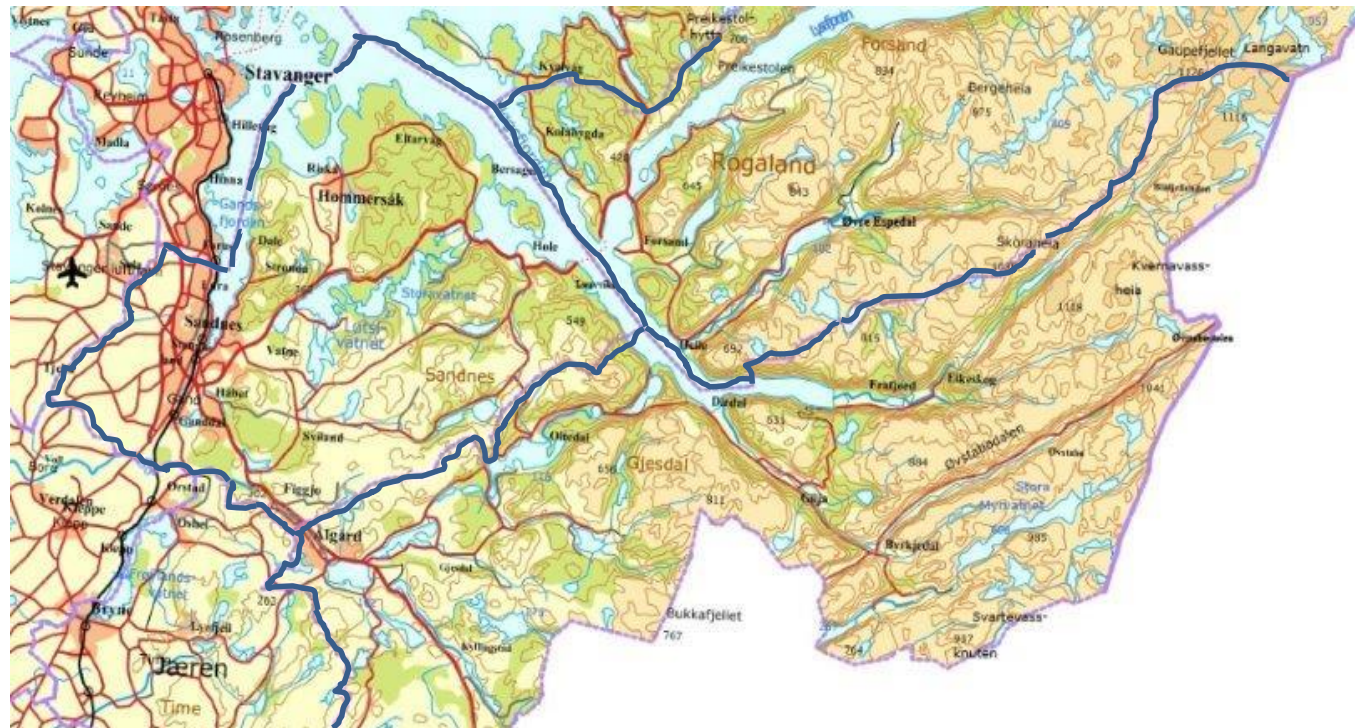
Gjelder ; videregående skole og kollektivtransport

Fylkeskommunene gjennomfører nabopraten, sak til fylkestinget høsten 2016

Forsand, Gjesdal og Sandnes

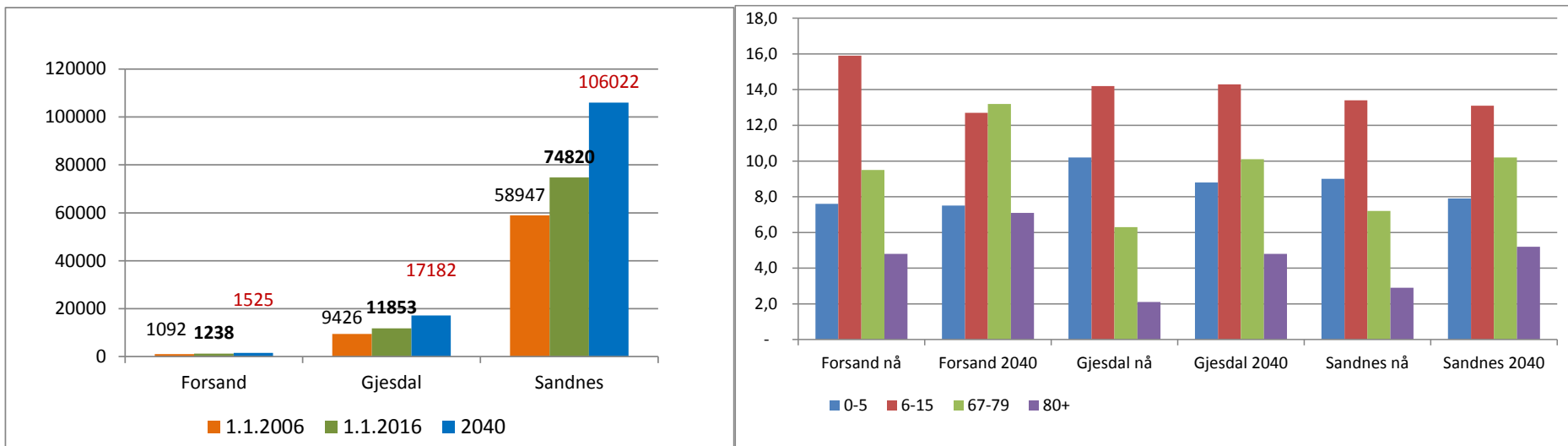
Totalt vel 1.620 km²

Utgjør om lag 17% av Rogaland fylke

Befolkningsutvikling og sammensetning, nå og mot 2040

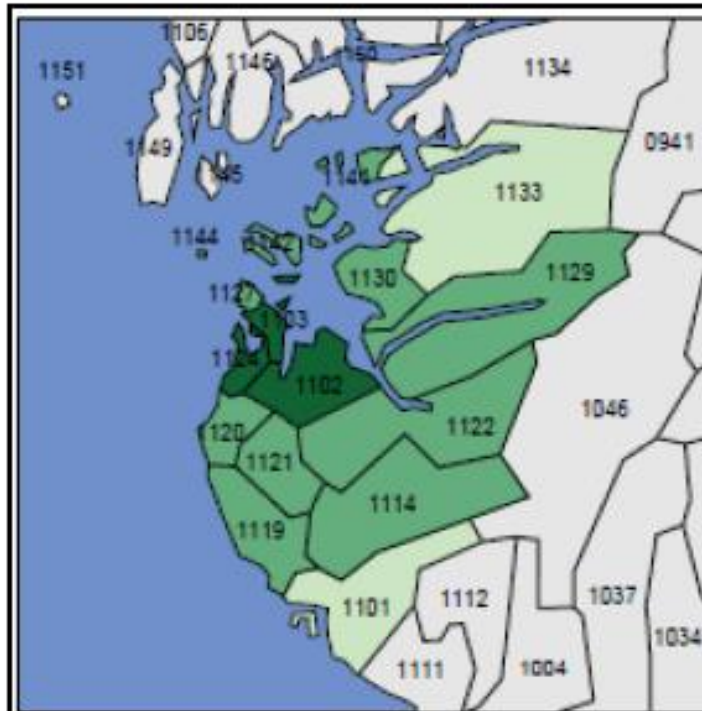
Befolkning i de 3 kommunene utgjør pr 1.1.2016 vel 87.900 innbyggere
Utgjør om lag 19% av befolkningen i Rogaland fylke

- Vekst siste 10-året i Forsand 13,7%, Gjesdal 25,7% og Sandnes 26,9%
Prognose 2040 (ssb) : Forsand 23%, Gjesdal 44% og Sandnes 42%
- Pr 1.1.2015 var andelen innvandrerbefolkning i Forsand 10,7 %, Gjesdal 14,0% og Sandnes 21,1%

Nåsituasjonen – arbeidsplasskonsentrasjon og pendling

Storbyregionen Stavanger 2011

- Sentrumssone
- Innpendingling til sentrumssone er minst 15 prosent
- Innpendingling til sentrumssone på mellom 10 og 15 prosent

Datakilde: NIBR/SSB
Kartgrunnlag: Statens kartverk

Endrede/nye samferdselsstrukturer – påvirker samfunnsutviklingene lokalt

Foreslåtte nye hurtigbåt- og bussruter i Ryfylke

- Hurtigbåtrute (sommer) Stavanger - Lysebotn - Stavanger
- - - Hurtigbåtrute Stavanger - Tau - Hjelmeland - Jelsa - Foldøy - Hebnes (med bussilbringerruter)
- - - Hovedrute Buss Ryfast (med tilbringerruter)

FIGUR 7: FORESLÅTTE NYE HURTIGBÅT- OG BUSSRUTER

2: AKTUELLE PROSJEKTER PÅ KORT OG LANG SIKT

På Nord-Jæren

Konkretisert gjennom bl.a:

Nærings-arealstrategi

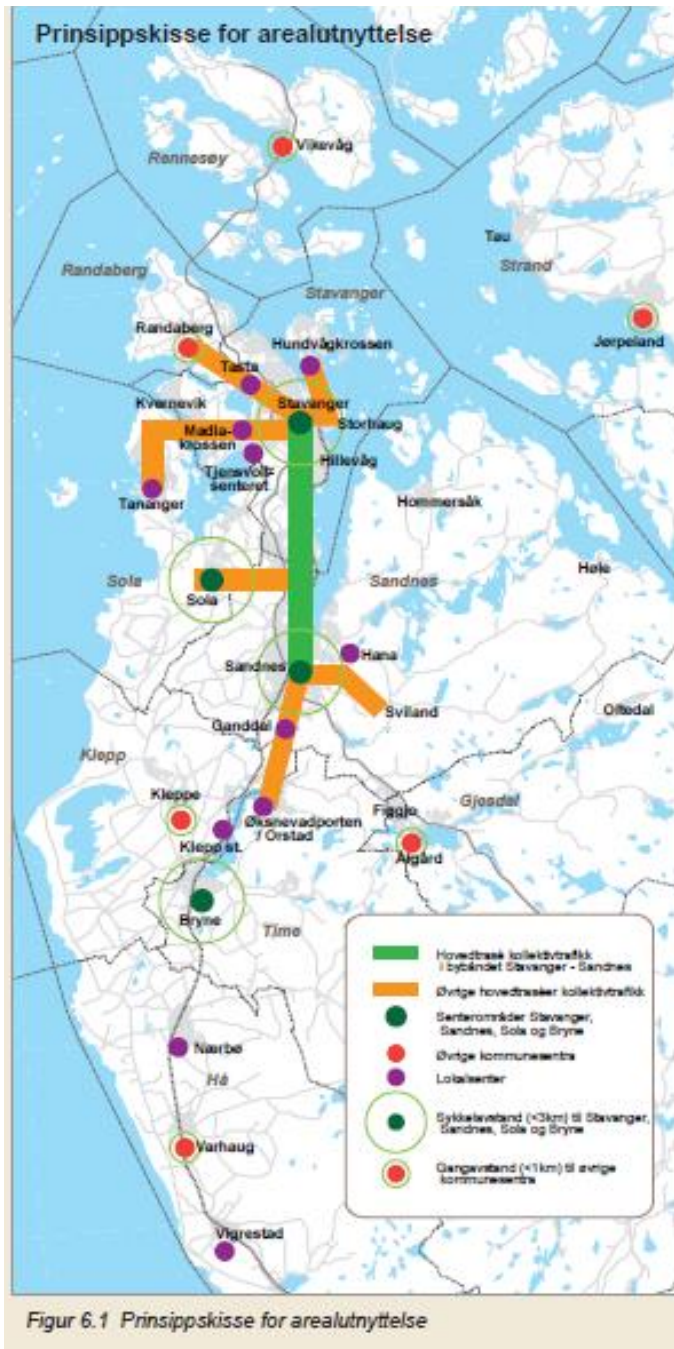
Senterstruktur

Hovednett for vei, bussvei, buss, tog

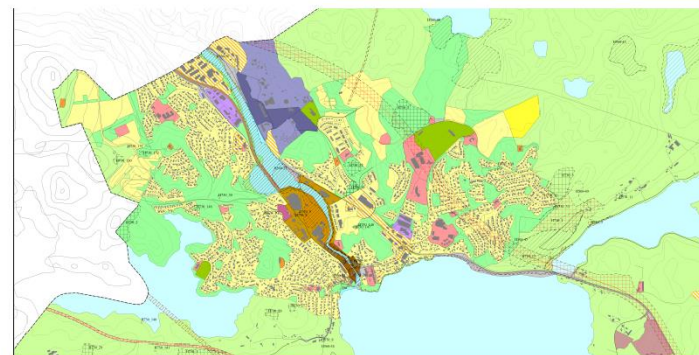
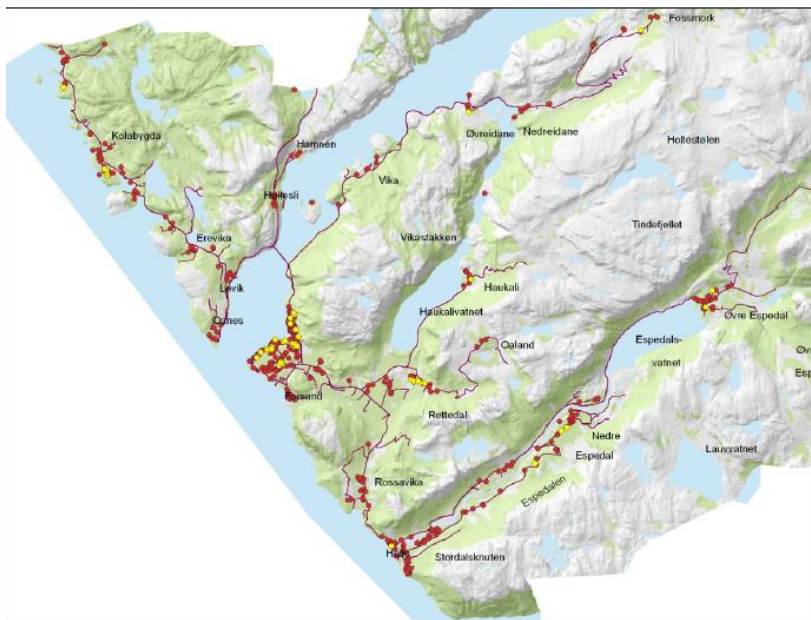
Langsiktig grense landbruk

Regional grøntstruktur

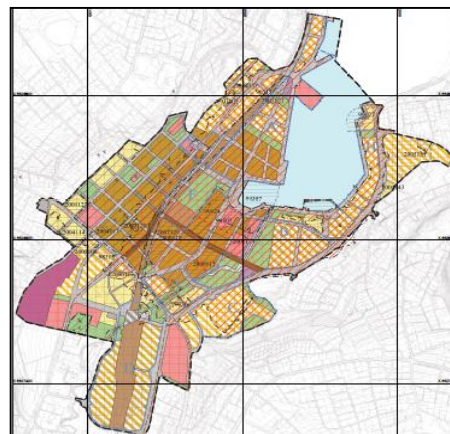
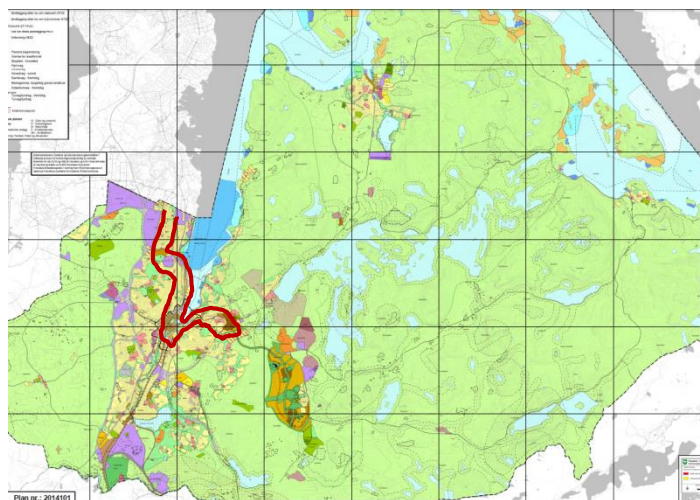
Mål:
0 vekst i biltrafikken og fortetting

By-, sentre og tettsteder

Figur 1: Figuren viser eksisterende bustader i Forsand (busetnad i Lysefjorden ikkje vist) or.01.01.2006. (Raude før 1996 og gule etter.)

Resultater fra FSK samling 26.11.2014

Samfunnsutviklerollen - SWOT analyse

STYRKER

- Kjøpphet i avgjørelser
- Lokalkunnskap
- Valgfrihet i satsing
- Kjennskap til og godt samarbeid med lokalt næringsliv
- Aktiv som aktør og tilrettelegger (næringsliv, bolig, offentlige formål)
- Nærhet til regionale beslutninger
- Nærhet til offentlige tjenester
- Oppdeling i kommuner kan gi sunn konkurranse
- Nærhet og tillit til styrende organer utløser lettere (helt nødvendig) frivillig arbeid

SVAKHETER

- For mange aktører
- Manglende/mindre kompetanse
- Små fagmiljø - sårbarhet
- Manglende helhetlig areal- og transportutv.
- Nærsynthet vs. helikopterperspektiv
- Manglende robusthet
- Vanskelig å finne konsensus – for mange aktører
- Manglende effektivitet og gjennomføringskraft, svakere fremdrift i store prosjekter
- Presser jordvernet for «å få plass til alle»
- Samfunnsikkerhet– manglende koordinering

MULIGHETER

- Ny giv i samfunnsutviklerollen
- Mer nytenkende – større løft er mulig
- Helhetlig planlegging (felles strategier) – infrastruktur, jordvern, boligbygging, miljø og ansvar for kollektiv
- Bedre arealforvaltning (styrket jordvern)
- Konkurransedyktige – regionalt, nasjonalt og internasjonalt
- Større innflytelse / påvirkning mot sentrale myndigheter
- Like regler/muligheter for næringslivet
- Mer robuste fagmiljø – bedre rekruttering
- Bedre tjenestetilbud til sårbare grupper
- Stordriftsfordeler – bedre økonomi
- Et stort kulturprosjekt
- Styrke bydelsutvalgene

TRUSLER

- Mindre lokaldemokrati – den lille mann blir ikke hørt
- Mindre lokal kunnskap og redusert valgfrihet «nå skal vi bygge her»
- Vanskeligere å forankre sakene politisk
- Styrt av fraksjoner
- Mindre innbyggerengasjement – tap av lokal drivkraft
- Sentralisering – svekking av lokalsamfunn, avfolkning av byder i utkanten
- Ubalanse mellom helikoptersyn og nærhet
- Kulturkonflikt - det vil kunne ta lang tid å samkjøre kulturene administrativt og politisk – nøkternheten forsvinner
- Maktforskyvning fra politisk styring til adm. – kommunene blir mer administratorer
- Store enheter (sykehjem, skoler mv)
- Å bli stående som en liten kommune ved siden av en storkommune
- Stat og fylkeskommune avgir ikke makt og oppgaver til ny storkommune

Kommunen som samfunnsutvikler – hvilke prinsipper skal legges til grunn for en ny kommune ?

- **Langsiktig arealbruk og utbyggingsmønster**
Hvordan sikre en bedre langsiktighet og samordning av arealbruken og utbygging ?
- **Næringsutvikling og omstilling i endrings-/nedgangstider**
Hvordan legge til rette for effektiv næringsutvikling i en tid med økt behov for omstilling ?
- **Senterutvikling og senterstruktur**
Hvilke prinsipper skal stedsutvikling bygge på og hva skal senterstruktur bør en ny kommune ha ?
- **Utbygging av infrastruktur, transportsystem og andre infrastrukturtiltak**
Hvordan bør en ny kommune innrettes for å sikre raskere og bedre utbygging av ny infrastruktur ?